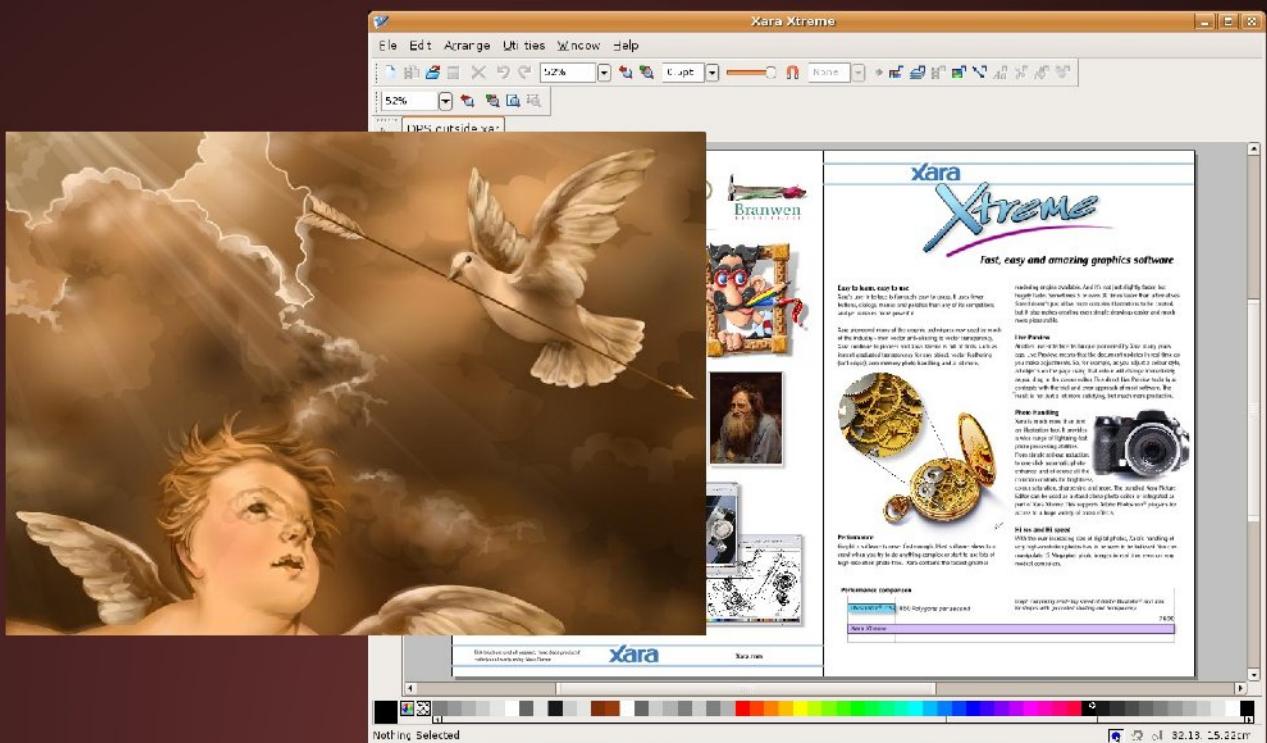

GNUzilla

DPEncoder
Krusader
Vim 7
Red Hat 5,2
...

Xara LX o.7

Vektori, vektori

Sadržaj

GNUzilla – septembar 2006

Uvodna reč.....	3
Vesti.....	4

Distribucije

Distroflash.....	6
Distrowatch.....	9
Red Hat 5.2.....	10

Softver

DPEncoder.....	13
Xara Xtreme.....	16
Download.....	19
Vim 7.0.....	22

Sloboda

GNU Free Documentation License.....	25
-------------------------------------	----

GNUzilla

Magazin za popularizaciju Slobodnog softvera, GNU, Linux i *BSD operativnih sistema

Kolegijum:

Ivan Jelić
Ivan Čukić
Marko Milenović
Petar Živanić
Aleksandar Urošević

Saradnici:

Slađan Milošević
Rade Jovičić
Mladen Mirilović

Tehnička obrada i dizajn:

Ivan Čukić

Lektura:

Maja Tomić

Priredivač:

Mreža za Slobodan Softver – FSN
<http://www.fsnserbia.org>

URL adresa:

<http://www.gnuzilla.info>

Kontakt adresa:

gnuzilla.kontakt@gmail.com

IRC kontakt:

#gnuzilla na irc.freenode.org

Copyright © 2006 Free Software Network – FSN.

Permission is granted to copy, distribute and/or modify this document under the terms of the GNU Free Documentation License, Version 1.2 or any later version published by the Free Software Foundation; with no Invariant Sections, no Front-Cover Texts, and no Back-Cover Texts. A copy of the license is included in the section entitled "GNU Free Documentation License".

Piše: Ivan Čukić

Akcija!

UMESTO STANDARDNOG UVODA, I PONOVOVNOG
IZVINJENJA ZBOG KAŠNjenja i OVOG BROJA **GNUZILLE**
(KOJI JE I OVOG PUTA IZAZVAN TEŠKIM EMOTIVnim
STRESOVIMA KOJE ČLANovi EKIPE PROŽIVLJAVAJU),
OVOG PUTA ĆU VAS POZVATI DA SE PRIKLjučITE NOVOJ
AKCIJI ZA POPULARIZACIJU SLOBODNOG SOFTVERA.

Reč je o akciji nazvanoj „Ubuntu ShareIT“ koja je pokrenuta zahvaljujući problemima sa kojima se susreću članovi Ubuntu zajednice u Srbiji prilikom naručivanja besplatnih CD-ova preko Ubuntu ShipIT programa.

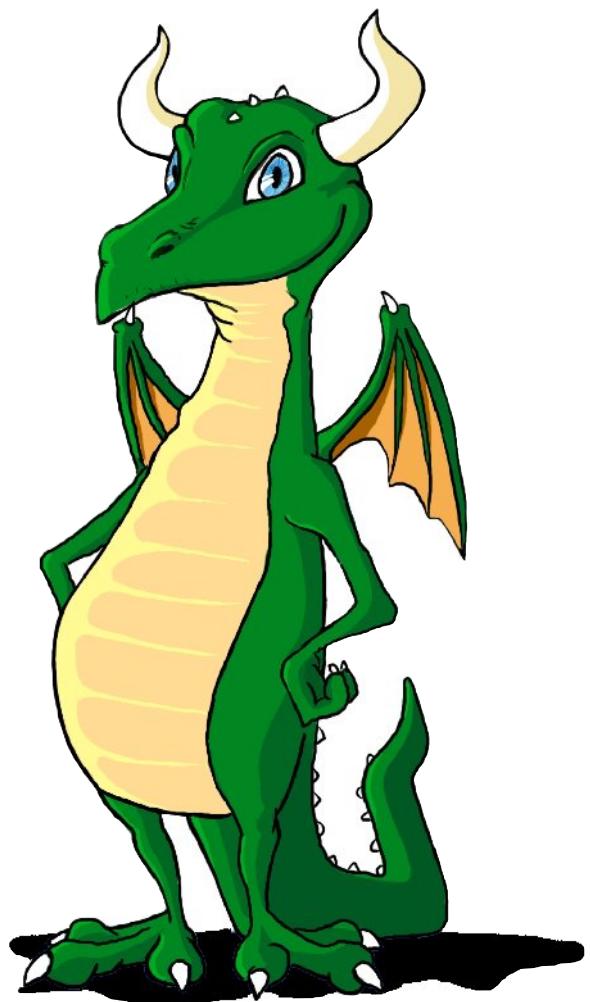
Problemi nastaju zbog carine i oštrijih carinskih propisa koji, bar po rečima samih carinika, zahtevaju plaćanje dažbina i za besplatne stvari koje dobijamo iz inostranstva.

Suština akcije je stvaranje mreže korisnika koji mogu stajati na raspolaganju što većem broju zainteresovanih za nabavku Ubuntu diskova. Za sada čvorovi mreže postoje u svim većim gradovima Srbije.

Za detaljnije informacije svratite na:

<http://www.ubuntu-cs.org/>

(lekt. I.Č.)

Piše i crta: **Javier Malonda** (escomposlinux.org)

Prevod: **Mladen Mirilović**

Vesti

Pokrenut SpreadGNOME.org

Sve veći napor da se promoviše GNU/Linux desktop, doveo je do kreiranja i pokretanja internet stranice

SpreadGNOME.org koja je pokrenuta sa ciljem da pomogne širenje korisnika grafičkog okruženja GNOME. Ova veb stranica napravljena je kao mesto gde bi se razmenjivale ideje, obavljala promocija, kao i pružala pomoć novopečenom korisnicima.

Korisne adrese:

<http://www.spreadgnome.org/>

Novi KDE start meni u OpenSUSE 10.2

Nadolazeća nova verzija Novellovog OpenSUSE Linuxa koja će da nosi oznaku 10.2 imaće novi start meni integrisan u KDE grafičkom okruženju. Sadržaće u sebi određene opcije kao što su favoriti, brze pretrage i pretraga aplikacija. Ovaj novi start meni kreirali su korisnici i članovi KDE SUSE tima.

Korisne adrese:

<http://www.opensuse.org/>

Debian Etch Installer Beta 3

Tim koji radi na razvoju Debian Instalera sa ponosom je objavio dostupnosti treće po redu beta verzije njihovog novog instalera za nadolazeću verziju Debiana GNU/Linux 4.0 pod nazivom Etch. Primetna su određena unapređena samog instalera, kao i određena poboljšanja.

Korisne adrese:

<http://www.debian.org/>

Prva razvojna snapshot verzija nadolazećeg KDE 4.0

„Krash“ je ime prve razvojne snapshot verzije novog KDE 4 grafičkog okruženja. Ova prva verzija je isključivo namenjena za programere koji žele da isprobaju novu KDE4 tehnologiju ili za one koji žele da krenu sa razvojom aplikacija zasnivanih na KDE4. Ova verzija nije namenjena za obične korisnike i nema garancije da će da radi stabilno, a i samo ime ove verzije, „Krash“, govori sve. Ova prva verzija donosi portove kdelibs, kdebase i kdepimlibs za Qt 4, koje omogućavaju programerima brdo novih mogućnosti. Ukoliko želite da isprobate nove mogućnosti,

preuzimanje je moguće sa ove interenet stranice:
<http://kde.org/info/3.80.1.php>

Korisne adrese:

<http://www.kde.org/>
<http://kde.org/info/3.80.1.php>

Linux proslavio svoj 15 rođendan!

Prošlo je 15 godina od kada se po prvi put pojавio operativni sistem Linux. Tačnije 25. avgusta 1991. godine, Linus Benedikt Torvalds je objavio svetu postojanje novog operativnog sistema koji je sam kreirao, a evo i tog originalnog teksta:

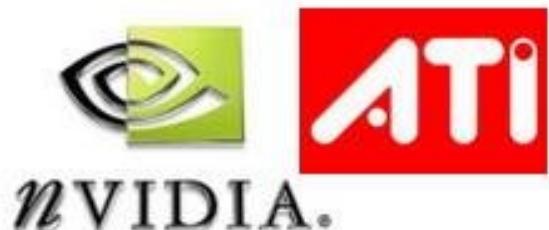
"Hello everybody out there using minix – I'm doing a (free) operating system (just a hobby, won't be big and professional like gnu) for 386(486) AT clones. This has been brewing since April, and is starting to get ready. I'd like any feedback on things people like/dislike in minix, as my OS resembles it somewhat (same physical layout of the file-system (due to practical reasons) among other things)."

"I've currently ported bash(1.08) and gcc(1.40), and things seem to work. This implies that I'll get something practical within a few months, and I'd like to know what features most people would want. Any suggestions are welcome, but I won't promise I'll implement them :-)

Linus (torva...@kruuna.helsinki.fi)

"PS. Yes - it's free of any minix code, and it has a multi-threaded fs. It is NOT portable (uses 386 task switching etc), and it probably never will support anything other than AT-harddisks, as that's all I have :-(. "

Novi NVIDIA i ATI drajveri

Oba proizvođača grafičkih kartica trude se da ostanu u samom toku zbivanja na Linux sceni, tako da nam od obe obe kuće stiži nove verzije drajvera za Linux. NVIDIA je objavila novu verziju svojih drajvera za Linux pod oznakom 1.0-8774. Novina koju donosi ova nova verzije jeste podrška za novi X.Org 7.1, a što se tiče ATI-ja on nam donosi nove drajvere koji nose oznaku 8.28.8 i jedna od novina kod ovih drajvera jeste ta što od sada ovi drajveri kombinuju zajednički instalator za x86/x86-64 procesore što je neminovno dovelo do uvećanje veličine drajvera na čak 53 MB. Pored ove novine koja sigurno neće obradovati korisnike Linux-a sa modemskom vezom tu je još i pairmode opcija aticonf-a koja omogućava podešavanje statusa monitora i sekundarnog displeja čak i nakon restartovanja.

Korisne adrese:

<http://www.nvidia.com/>
<http://www.ati.com/>

Distroflash

MidnightBSD

MidnightBSD predstavlja novi projekat stvaranja BSD operativnog sistema lakog za korišćenje sa grafičkim instalatorom, alatom za lako podešavanje, održavanje i administraciju sistema i naravno kao i većina novopečenih BSD distribucija zasnovan je na FreeBSD-u.

Osnovni ciljevi MidnightBSD-a:

- Stvaranje desktop okruženja koje će da bude lako za korišćenje,
- Stvaranje novog window manadžera napravljenog tako da može da se koristi veoma lako.
- Integracija GNUstepa u sistem, ali održavanje BSD licence.
- Kernel kao i većina softvera na ovom sistemu mora da bude pod BSD licencem.
- Ubacivanje i korišćenje novih tehnologija sa drugih BSD projekata koji bi zainteresovali desktop korisnike kao što je OpenBSD opennntp, openssh i wireless.
- Kreiranje sopstvenog port sistema zasnovanog na FreeBSD-u ports itd.

Detaljnije pogledajte na zvaničnoj internet prezentaciji ove distribucije, koja je još uvek u izradi: www.midnightbsd.org

Korisne adrese:

<http://www.midnightbsd.org/>

Ubuntu Lite

Sa porastom popularnosti Ubuntu Linuxa, sve je veći broj i njenih derivata. Pored već naširoko poznatih izdanja Kubuntu, EdUbuntu, Xubuntu, nUbuntu dobili smo još jednog novog člana, a to je Ubuntu Lite.

Osnovni cilj ovog projekta nije samo da se napravi još jedna mala Linux distribucija kao što su Puppy Linux ili Damn Small Linux, već da pored svoje male veličine, postane i desktop operativni sistem za slabije mašine, koji će moći da koriste ljudi koji imaju veoma malo znanja, kako iz oblasti Linuxa, tako i uopšte iz oblasti poznavanja OS-a.

Dakle ovaj OS trebalo bi da bude:

- Veoma prost i lak operativni sistem, koji će moći da koriste ljudi sa minimalnim znanjem iz oblasti Linuxa i OS-a,
- Mogućnost korišćenja na veoma slabim mašinama (Pentium I sa 32MB RAM i 1GB HDD)
- Mogućnost da zadovolji prosečnog korisnika kada je reč o programima koje će da sadrži, kao i o samoj funkcionalnosti sistema.

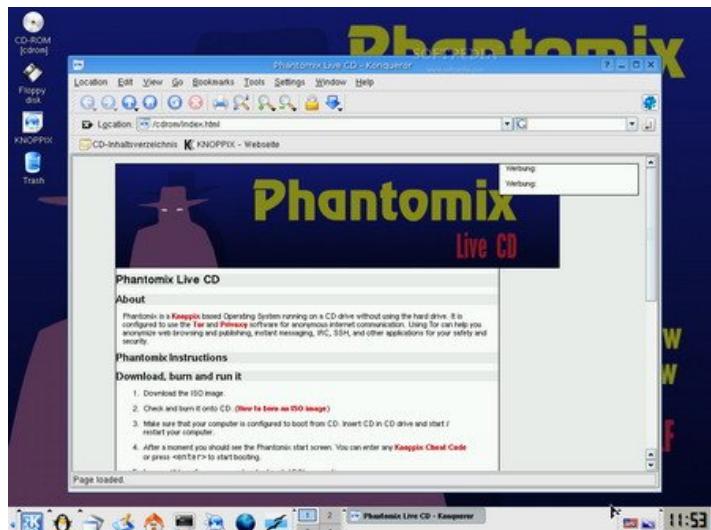
Korisna adresa:

<http://www.ubuntulite.org/>

Phantomix Live CD

Phantomix je distribucija Live CD Linux, koja je zasnovana na Knoppix Linux-u. Ova distribucija je posebno konfigurisana kako bi koristila Tor i Privoxy softver za anonimno povezivanje i surfovanje po internetu. Od paketa donosi grafičko okruženje KDE u verziji 3.4.1, kernel je 2.6.12 a tu su još neke aplikacije:

KDiff3, Emacs, JuK, Audacity, K3b, Kaffeine, XMMS, GIMP, Firefox, Thunderbird, Ethereal, Xchat kao i dosta igara kao što su: Frozen-Bubble, GnuChess, KMahjongg, KReversi, Potato Guy.

Korisne adrese:

<http://phantomix.ytternhagen.de/>

Nadolazeće realizacije distribucija

Pogledajte i u ovom broju pregled nadolazećih realizacija distribucija Linux/BSD i najave novih verzija:

Septembar:

- * 01-09-2006: Mandriva Linux 2007 RC1
- * 04-09-2006: NetBSD 3.1 RC1
- * 08-09-2006: Mandriva Linux 2007 RC2
- * 07-09-2006: openSUSE 10.2 Alpha 4
- * 09-09-2006: Foresight Linux 1.0
- * 11-09-2006: Fedora Core 6 Test3
- * 14-09-2006: Ubuntu 6.10 Alpha 3
- * 15-09-2006: Mandriva Linux 2007
- * 18-09-2006: NetBSD 3.1
- * 28-09-2006: Ubuntu 6.10 Beta
- * 30-09-2006: Frugalware Linux 0.5
- * XX-09-2006: Frenzy 1.1
- * XX-09-2006: NepaLinux 1.1
- * XX-09-2006: PC-BSD 1.3
- * XX-09-2006: Red Hat Enterprise Linux 5 Beta 2

Oktobar:

- * 09-10-2006: FreeBSD 6.2
- * 09-10-2006: Fedora Core 6
- * 05-10-2006: openSUSE 10.2 Alpha 5
- * 19-10-2006: Ubuntu 6.10 RC1
- * 26-10-2006: Ubuntu 6.10
- * XX-10-2006: PC-BSD 1.4

Decembar:

- * XX-12-2006: Debian GNU/Linux 'etch'
- * XX-12-2006: PC-BSD 1.5
- * XX-12-2006: Red Hat Enterprise Linux 5

I u ovom mesecu nas očekuje nastavak razvoja većih distribucija Linux (openSUSE, Ubuntu, Fedora...), kao i finalna verzija nove Mandriva koja će da nosi oznaku 2007.

Distrowatch

PCLinuxOS ovog puta beleži veći napredak u odnosu na prošli mesec tako da je sada sa osme pozicije zauzeo odlično treće mesto. Isto tako Slackware beleži porast svoje popularnosti, i sa dvanaeste pozicije sada zauzima sedmu. Naravno sva ova pomeranja su uglavnom zbog objavljivanja novih verzija ovih distribucija.

1	Ubuntu	2403>	40	Underground	142>	79	Edubuntu	63=
2	openSUSE	1790>	41	Kororaa	136>	80	ClarkConnect	63=
3	PCLinuxOS	1299>	42	VideoLinux	134<	81	Yoper	62=
4	Fedora	1182>	43	Solaris	132>	82	SMEServer	62=
5	MEPIS	1002>	44	IPCop	131>	83	LiveCDRouter	62<
6	Mandriva	869>	45	GeeXboX	127>	84	AUSTRUMI	62=
7	Slackware	800>	46	Ultima	118>	85	Morphix	61=
8	DamnSmall	756>	47	BackTrack	118>	86	Hiweed	61=
9	Debian	740>	48	SymphonyOS	117>	87	T2	60>
10	Gentoo	574>	49	NetBSD	117<	88	SmoothWall	60=
11	KNOPPIX	520>	50	DesktopBSD	115=	89	FreeNAS	60>
12	Puppy	510<	51	EnGarde	109=	90	Kurumin	59>
13	Freespire	493<	52	Dreamlinux	107<	91	MediaInLinux	58=
14	CentOS	446>	53	OpenBSD	96>	92	How-Tux	58>
15	Kubuntu	394>	54	Feather	95>	93	Wolvix	57>
16	FreeBSD	378>	55	Trustix	93=	94	m0n0wall	57=
17	Sabayon	365>	56	NST	93>	95	SystemRescue	55=
18	Zenwalk	363>	57	BLAG	93>	96	WhiteBox	53>
19	SLAX	352=	58	Devil	89=	97	ROCK	53<
20	KateOS	289=	59	Turbolinux	87>	98	Vine	52>
21	Xubuntu	282<	60	grml	87=	99	Tilix	51>
22	Frugalware	282<	61	BULinux	82>	100	K12LTSP	51=
23	Xandros	274=	62	FoXDesktop	76>			
24	Vector	268>	63	Nonux	73=	Pad >		
25	Arch	260>	64	Scientific	71>	Porast <		
26	KANOTIX	245>	65	DragonFly	71<	Isti rejting =		
27	GParted	241=	66	Momonga	70>	(korišćeni podaci sa Distro Watcha)		
28	aLinux	227<	67	Finnix	70=			
29	Elive	223=	68	BIGLINUX	70<	www.distrowatch.com		
30	Ark	217>	69	Pentoo	69>			
31	RedHat	195>	70	Foresight	69>			
32	Nexenta	191>	71	Gentoox	68=			
33	Novell	186>	72	Berry	68<			
34	PC-BSD	181>	73	Lineox	67=			
35	LFS	177=	74	dyne:bolic	66>			
36	64Studio	164<	75	UbuntuCE	65>			
37	VLOS	148=	76	Slamd64	64=			
38	QiLinux	145>	77	YellowDog	63>			
39	Linspire	144>	78	MoviX	63>			

Piše: Ivan Čukić

Distribucija iz prošlosti

Red Hat 5.2

NE, VERZIJA U NASLOVU NIJE ŠTAMPARSKA GREŠKA. I

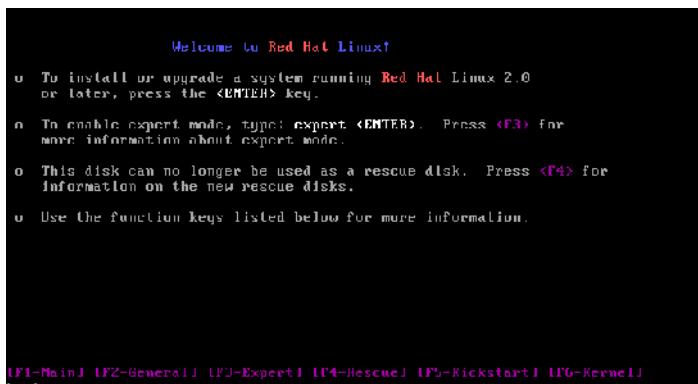
NE, RED HAT NIJE ODJEDNOM ODLUČIO DA VRATI
VERZIJE SVOJE DISTRIBUCIJE NA MALE JEDNOCIFRENE
BROJEVE.

„Pa, šta je onda?“ – pitate se vi. Verovali ili ne, pre nekoliko dana sam slučajno naišao na prvi CD sa GNU/Linux sistemom koji sam ikada nabavio – Red Hat 5.2. Tada (čudna mi čuda) nisam znao ništa o dotičnom sistemu osim da je Linux „bezbedan i stabilan operativni sistem čiji je izvorni kod dostupan svima“.

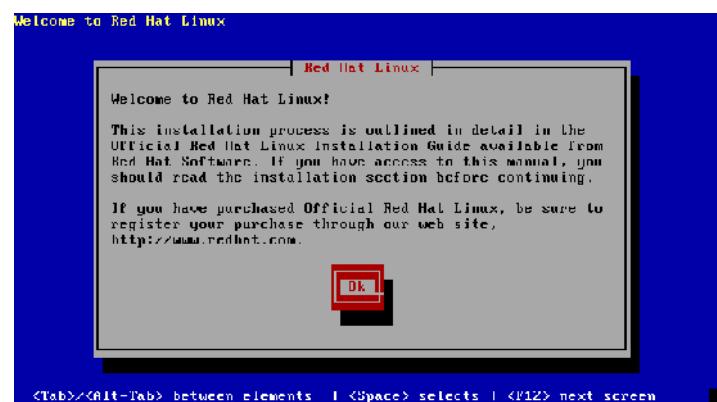
Ubacio sam CD u računar i oduševio se kad sam video da je i dalje ispravan i da sve sa njega može bez problema da se čita. Eksperiment je bio neizbežan – isprobati parče softvera staro preko šest godina.

Instalacija

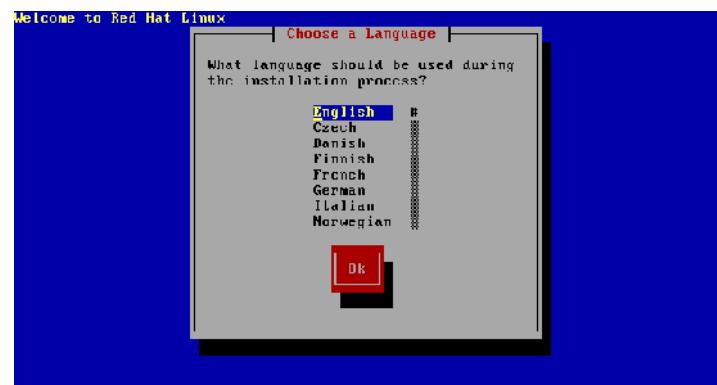
Instalacija se pokreće jednostavnim podizanjem sa CD-a, za računare čiji BIOS to podržava.

Pokrenuo sam standardnu instalaciju posle čega me je dočekao poznat skup pitanja koji je krasio sve Red Hat verzije koje sam ikada isprobao – izbor jezika, tastature i da li je ovo nova instalacija sistema ili samo upgrade.

Instalacija je konzolna, ali prozorski orijentisana, pa je veoma laka za korišćenje – ako vam ne smeta da umesto miša koristite tastere Tab i Enter.

Na sva pitanja je lako odgovoriti – recept koji je meni prošao je „pritisnite Enter do besvesti, uz tek po koji Tab“.

Particionisanje

Kao i kod instalacije bilo kog operativnog sistema, najdelikatniji trenutak je odvajanje prostora na hard disku i njegovo partacionisanje. Anaconda (Red Hat installer) je uvek bila poznata po svom druidu za ovu svrhu.

Baratanje postojećim i kreiranje novih particija je lako – uz samo nekoliko „kliktaja“ tastature, imaćete sve potrebne particije za instalaciju. Potrebno je napomenuti da druid nije u stanju da promeni veličinu trenutno postojećim particijama.

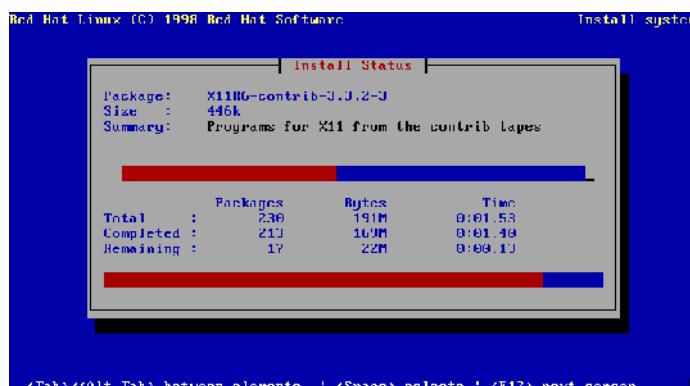

Paketi

Sledeći korak je izbor paketa. Podeljeni su u grupe poput „Printer support“, „X Window System“... za koje možete izabrati da li ih želite ili ne. Moguć je i pojedinačan izbor paketa.

RH5.2 dolazi sa 2.0.36 verzijom linux kernela. Od ostalih, tu su i Apache 1.3.3, Gnome 0.2, XFree86 3.3.2.3, Gimp 1.0.1, Netscape Communicator 4.07, Samba 1.9 i TeTeX 0.9.

Prepoznavanje hardvera

Tokom instalacije sve deluje besprekorno. Grafička kartica prepoznata, miš i tastatura prepoznati, monitor zahteva malo ručnog podešavanja i to je to.

Kraj

Za kraj ostaje još samo nekoliko pitanja poput podešavanja štampača, LILO-a i lozinke za root korisnika.

Sistem

Sistem se podiže i veoma brzo se pojavljuje login

prompt. Grafičko okruženje ne pokreće se automatski, pa je neophodno pokrenuti ga komandom „startx“ ili pokrenuti xdm (X Display Manager).

XFree86

Ovde nastupaju problemi. Instalacija nije dobro prepozna miša, i kurzor ni ne pomišlja da se pomeri sa sredine ekrana. Ne lezi vraže, to nije jedini problem – slova na ekranu su samo uspravne linije i ništa nije čitljivo. Slova se pojave samo na onim mestima koja su delom prekrivena nekim drugim prozorom ili ivicom ekrana.

Moguće je samo prepoznati da je glavni otvoreni prozor neki terminal emulator. Aktiviramo ga i naslepo kucamo „killall X“ i Enter.

Nazad u konzoli. Hvala bogu!

Otvaramo /etc/X11/XF86Config fajl da vidimo šta nije u redu. (Napomena: ovde se vim poziva komandom vi)

Miš nije bilo problem popraviti, ali se slova nisu dala. Jedini način za dobijanje čitljivog teksta je bio menjanje drafvera grafičke kartice, ali je tada rezolucija ekrana padala na zadržavajućih 320x240. Ruku na srce, za ove probleme je verovatno glavni krivac Qemu pod kojim sam instalisan RH, ali, sa druge strane, Elive (opisan u GNUzilla broj 11) je i pod emulacijom radio savršeno sa svim specijalnim grafičkim efektima.

Linuxconf

Jedan od alata bez kog bi, u to vreme, život mnogim novim korisnicima GNU/Linux sistema bio nezamisliv, a koji je sada potpuno zaboravljen, je svemoćni Linuxconf.

Linuxconf je bio alat za konfiguraciju praktično svih aspekata sistema – od korisničkih naloga, preko web servera, do modema i povezivanja na Internet.

Postojaо je u konzolnoj i u grafičkoj verziji
(bazirana na gtk-u).

Samo okruženje nije bilo najpreglednije – svi moduli su bili potrpani u jedno ogromno drvo u kome je bilo nemoguće naći bilo šta. Jedna dobra strana ove organizacije je činjenica da se Linuxconf i koristio praktično samo prilikom prvog podešavanja sistema – odmah po instalaciji, tako da je normalna praksa bila ići po celom drvetu – od početka do kraja – i podešavati sve redom (slično kao konfiguracija prilikom rekomponuiranja kernela).

Linuxconf i dalje postoji i može se naći na adresi <http://www.solucorp.qc.ca/linuxconf/> – ali to nije „onaj“ Linuxconf i nikad neće biti.

Istorija

GNUzilla nije postojala davne 1998. kad je objavljen RH 5.2, tako da nije ni mogla da istestira distribuciju i prikaže je široj publici.

Nadam se da je ovim ta „greška“ koliko-toliko ispravljena.

Piše: Rade Jovičić

dpencoder.sourceforge.net

DPEncoder

PRELAZAK IZ SVETA MS WINDOWS A® U
GNU/LINUX, POVLAČI ZA SOBOM I TRAŽENJE
APLIKACIJA SLIČNIH ONIM KOJE SU PRETHODNO
(ZLO)UPOTREBLJAVANE I/ILI (ZLO)UPOTREBLJAVA LE
KORISNIKE NA PRETHODNOM OPERATIVNOM SISTEMU.
ŠTA SA RIPOVANJEM I ENKODINGOM DVD-A,
ODNOSNO KONVERTOVANJEM DVD FILMA U
TAKOZVANI „DivX“ FORMAT?

Imajući u vidu kompletну obradu videa, kao i ripovanje i enkoding DVD-a, na GNU/Linuxu prava snaga se krije u konzoli i aplikacijama mencoder i transcode, kako je to već fenomenalno obrađeno u GNUzilla broj 6-7. Međutim, da bi se koristili što naprednije, potrebno je iščitati brdo manuala, how-toa i slične dokumentacije, što sa sobom povlači neminovno gubljenje vremena za ljude koji se obradom videa zabavljaju, ili im retko treba, ili ne žele da mnogo ulaze u suštinu problema, ili ne vole tastaturu...

Tu dolaze do izražaja GUI aplikacije koje uglavnom koriste usluge rodbine Mikija Mausa;). Ipak, šalu na stranu, činjenica je da do većeg omasovljenja korisnika GNU/Linuxa dolazi otkako je više kvalitetnih okruženja i GUI alata za sve aspekte desktop/office primene.

Pored nekoliko nezavisnih aplikacija za obradu videa (npr. Avidemux2, GNUzilla br. 20), za ove namene se koriste razni frontendovi mencodera i/ili transcodea, različitih mogućnosti, kvaliteta, upotrebljivosti, stabilnosti, izgleda... DPEncoder je jedna od takvih aplikacija, koja se izdvaja po dostupnim opcijama, po kompaktnom i jasnom interfejsu, po intuitivnosti i lakoći korišćenja, po stabilnosti i pouzdanosti rezultata...

DPEncoder je prvenstveno namenjen za enkodiranje DVD-a, tj. komprimovanju i konvertovanju mpeg2 formata sa DVD-a u mpeg4, tako zvani „DivX“ format. Distribuira se pod GPL licencom, a trenutno aktuelna verzija je 0.6c. Sam naziv aplikacije „DPEncoder“ je skraćenica od „Da Patator Encoder“, po Sorsforžeovom korisničkom imenu autora.

I – Download i instalacija

DPEncoder može da se downloaduje sa <http://sourceforge.net/projects/dpencoder/>, i to samo izvorni kod. Nažalost, pripremljenih binarnih instalacionih paketa nema. Po downloadu, raspakovati arhivu (tar xvjf dpencoder-x.x.tar.bz2), zatim ući u direktorijum dpencoder-x.x/DPEncoder/ i kucati:

```
perl Makefile.PL  
make  
su -c make install
```

S obzirom da je DPEncoder PerlQt frontend mencodera (koristi samo delić mogućnosti mencodera), za uspešno kompajliranje i instalaciju potrebno je zadovoljiti određene međuzavisnosti i imati instalirane:

- MPlayer (min. verzija 1pre1) (uz koji dolazi i

mencoder) kompajliran sa podrškom za libavcodec, lame i xvid.

- Perl (min. verzija 5.6)
- TrollTechova Qt biblioteka (min. Verzija 3.1)
- PerlQt extenzija (min. Verzija 3.008)
- libdvdread biblioteka

Za razliku od sličnih aplikacija (AcidRipa, na primer) aplikacija lsdvd nije potrebna.

II – Mogućnosti DPEncodera

- Kreiranje „DivX“ fajla tačno određene veličine (npr. za jedan CD),
- Podela enkodiranog fajla na dva podjednaka, veličina za 2 CD-a,
- Automatski izbor video bitrate u zavisnosti od izabranih veličine izlaznog fajla i audio bitrate,
- Enkodiranje u 1, 2 ili 3 prolaza,
- Pronalaženje i brisanje crnih zona ispod i iznad slike,
- „Lepljenje“ prevoda, opcionalno u crnoj zoni ispod slike,
- Kreiranje AVI headera,
- Enkodiranje DVD-a kopiranog u direktorijum,
- Manipulacija video fajlovima (podela, dodavanje, popravke),
- Izvlačenje DVD infoa,
- Prilagođavanje izgleda prozora aktuelnoj KDE temi...

III - DPEncoder na delu

Za rad DPEncodera nije potrebno nikakvo prethodno ripovanje ili kopiranje DVD-a.

DPEncoder radi enkodiranje „u letu“, odnosno, direktno sa DVD-a.

Ubaciti DVD i pokrenuti DPEncoder:

1. Kliknuti na „Scan DVD“ u glavnom prozoru (Slika 1.), ukoliko izbaci nelogične podatke, kliknuti još jednom.

2. Automatski izbacuje skenirane podatke: Broj titla, angle, dostupne jezike (language) i prevode (subtitle). Ako izaberemo određeni prevod, on će automatski da bude „zalepljen“.
3. „Extra file operations“ (Slika 2.) – dodatne opcije, izabratи izmeđу: Podele već enkodiranog filma na dva dela, dodavanja drugih video fajlova i popravke prekinutih video indeksa.

4. „Encoder settings“; Sve je intuitivno i jasno, eventualne napomene se odnose na jezičke: „Session“ – „Encoding method“: Što više prolaza, to

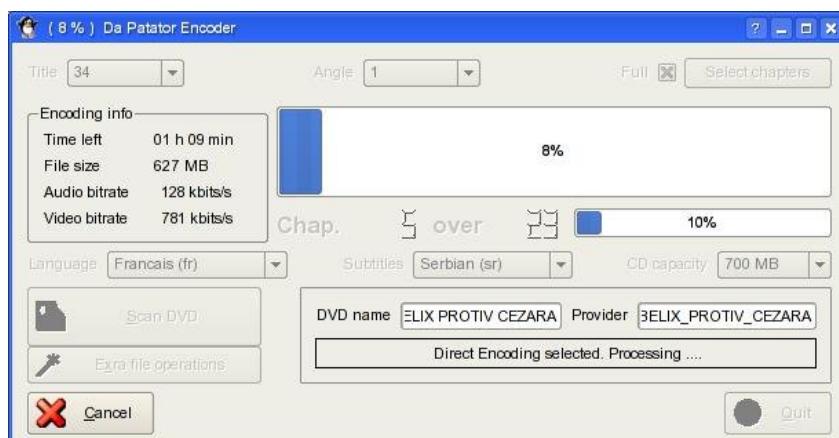
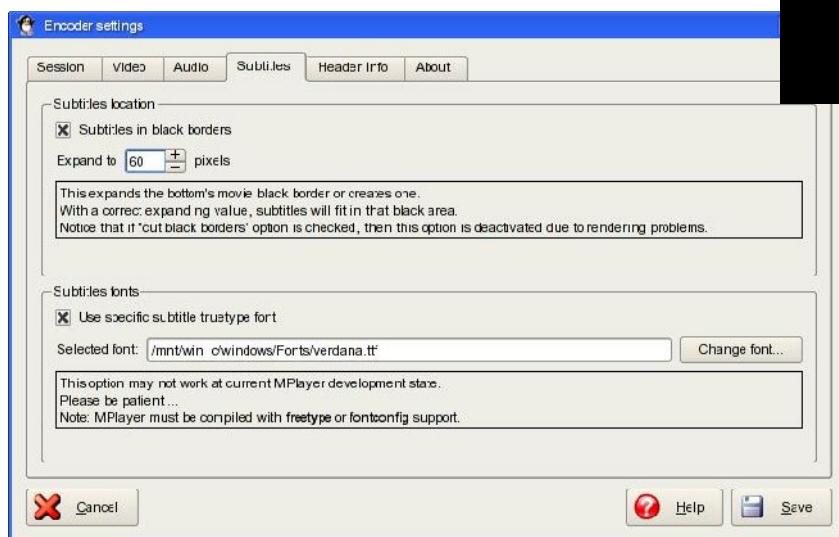

bolje, mada je i jedan prolaz (Direct) najčešće sasvim zadovoljavajući.

„Video“ – „Movie aspect“: Čekirati „Keep 16/9 aspect ratio“ ukoliko želimo da ne dođe do izduženja slike (naravno, ako je i sam DVD 16/9). „Cut black borders“ opcija automatski briše prazna crna polja na slici, ali ako se ova opcija čekira, nećemo moći

da „zalepimo“ prevod u crnoj oblasti ispod slike, već samo preko slike. „Video codec“: Izbor je mencoderov, familija libavcodec kodeka i xvid kodek, ukoliko hoćemo mpeg4 (takozvani „DivX“), izabrati L AVC-DivX4/5 ili xvid, dok u jezičku „Audio“, tada treba izabrati MP3 using lame. „Subtitles“ (Slika 3.) – „Subtitles location“: Ako se čekira „Subtitles in black borders“, onda se rezerviše crna oblast ispod slike za lepljenje prevoda. Obično je do 60 piksela dovoljno da se to kvalitetno izvede. „Subtitles font“: Ukoliko je Mplayer kompajliran sa freetype i fontconfig podrškom, onda se može izabrati i ttf font za prevod.

5. Provera na „Preview Film“, slika 1., ako smo zadovoljni, kliknuti na „Encode DVD“, slika 4.

Sa „Direct“ opcijom, enkodiranje obično traje između sat i po i dva sata i rezultat je „DivX“ film (Slika 5.), koji može da se gleda i na standalone i na aplikativnim plejerima na svim platformama sa instaliranim podrškom za DivX.

IV - Umesto zaključka

Nadamo se da je svim korisnicima GNU/Linuxa koji se bave enkodiranjem DVD-a, ili onima koji to žele da rade, ovaj članak bio od koristi. Naravno, postoji i druge aplikacije namenjene za to, kompleksnije i moćnije, ali DPEncoder je lider kada je u pitanju odnos jednostavnost-mogućnosti. Jedino što zabrinjava je to što je zadnja verzija izdata pre skoro dve godine, te ostaje da se nadamo da će i dalje da se radi na razvoju ove odlične aplikacije. Više o DPEncoderu može da se pročita na <http://dpencoder.sourceforge.net/>.

Piše: Ivan Čukić

Vektorima do savršenstva

Xara Xtreme

NAJBOLJI SLOBODAN PROGRAM ZA OBRADU

VEKTORSKE GRAFIKE? INKSCAPE? SODIPODI?

OPENOFFICE.ORG DRAW!? NE, NE, NE DEČKO...

Do pojave Inkscape-a, u svetu slobodnih sistema je nedostajao ozbiljan program za obradu vektorske grafike. Inkscape je doneo jednostavno korisničko okruženje i odlične alatke za stvaranje i

jednostavnih i složenijih umetničkih dela, ali je još uvek daleko od ozbiljnije DTP upotrebe.

Inkscape više nije sam.

Davne 1995. godine se, za platformu Windows, a pod okriljem korporacije Corel (iako ga nije sam Corel pravio), pojavio program pod imenom Xara Studio (CorelXARA). Program je bio, i ostao

The screenshot shows the Xara Xtreme application window. The menu bar includes File, Edit, Arrange, Utilities, Window, and Help. The toolbar contains icons for file operations, zoom, and drawing tools. A color palette and a ruler are also visible. The main workspace displays a document titled "DPS outside.xar" containing several vector graphics and text snippets. On the left, there's a vertical toolbar with various icons representing different drawing and editing functions. The right side of the screen features a large preview window showing a complex graphic design with text like "xara Xtreme" and "Fast, easy and amazing graphics software". Below the preview are sections for "Easy to learn, easy to use", "Performance", "Photo Handling", and "Hi-res and Hi-speed". A performance comparison table at the bottom shows Xara Xtreme rendering 7690 polygons per second compared to 860 for Adobe Illustrator CS2. The status bar at the bottom right shows the date and time as 32.13, 15.22cm.

poznat, po svojoj brzini i naprednom grafičkom sistemu prikaza. Prvi je posedovao pun antialiasing, kao i napredne alate za prozirnost i gradijente.

Puštanje na slobodu

Oktobra 2005, Xara LTD (firma koja proizvodi program) je objavila planove da se Xara objavi kao open-source projekat i tako dobije veliku zajednicu programera koja će je portovati na platforme GNU/Linux i MacOS.

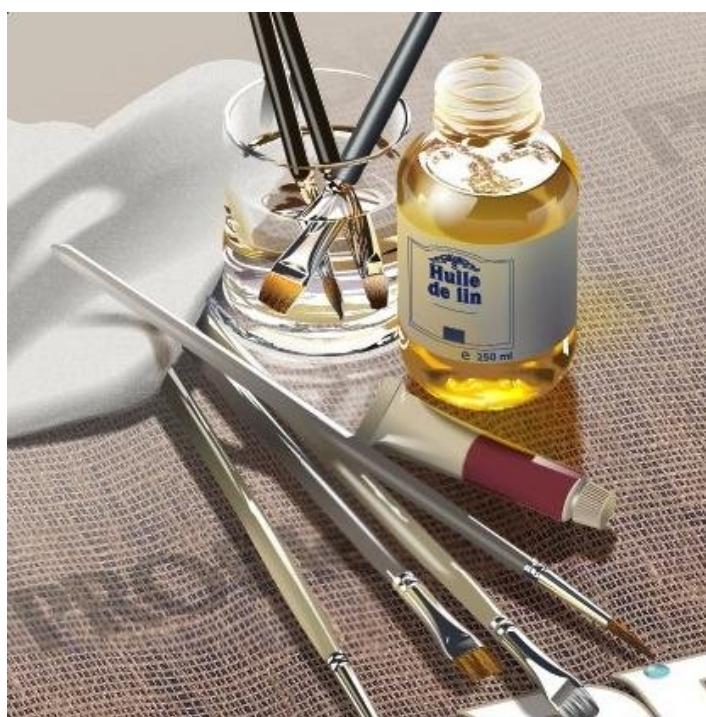
Vest nije podigla onoliko prašine koliko zaslužuje, ali su mnogi komentarisali da je ovo „oslobođenje“ verovatno najvažnije od stvaranja OpenOffice.org-a.

Xara Xtreme for Linux

Xara Xtreme for Linux (ili Xara LX kako se donedavno) je i dalje u razvoju i trenutno aktuelna verzija je 0.7. Još uvek nisu sve mogućnosti originala ubaćene i program pati od sitnijih nestabilnosti i usporavanja grafičkog okruženja.

Korisničko okruženje

Korisničko okruženje podseća na Corel Draw! i

Inkscape (što nije neobično sa obzirom da su autori Inkscapea u mnogim aspektima za uzor imali baš Xaru).

Sa leve strane se nalazi paleta sa alatkama za crtanje, na dnu je paleta boja a na vrhu su meni, paleta sa osnovnim funkcijama programa i paleta sa opcijama za trenutno izabranu alatku. Okruženje je realizovano korišćenjem multiplatformske biblioteke wxWidgets tako da pod sistemima GNU/Linux program izgleda kao i svi ostali GTK (Gnome) programi.

Mogućnosti

Opisivanje svih mogućnosti ovog programa (čak i u nedovršenoj verziji) bi iziskivalo puno prostora, a asociralo bi na tekstove o Inkscape-u ranijih brojeva GNUzilla.

Zbog toga ću ovde spomenuti samo nekoliko stvari koje se ističu, a ideju o ostalim možete steći gledajući slike uz članak.

Tekst

Kad kažem da je Inkscape daleko od DTP upotrebe, mislim, pre svega, na naprednije prelamanje i uređivanje teksta. Neko se može da se pobuni da to i nije svrha ovakvih programa, ali pošto se programi za obradu vektorske grafike koriste intenzivno pri dizajnu ambalaža, korica za časopise (jedan od primera je i GNUzilla) i sličnim poslovima, neke osnovne mogućnosti moraju da postoje.

Stvar koja mi se svidela kod Xare je činjenica da je određenom delu pasusa moguće menjati odnose visine i širine slova (zgodno pri ručnom prelamanju

teksta), kao i prorede između linija i razmake između susednih slova. Moguće je i vrticalno pomerati deo linije teksta u odnosu na ostatak bez potrebe za kreiranjem novog text-box objekta.

Gradijenti i providnost

Razlika u realizaciji gradijenata i providnosti u odnosu na Inkscape je da su u Xari to potpuno odvojeni alati i potpuno su nezavisni na objektu. Moguće je kreirati eliptični gradijent za boju, a u isto vreme, imati linearan gradijent za providnost. Gradijenti ne moraju biti linearni, nego pretapanje može da se napravi i po kvadratnoj funkciji. Za postizanje sličnog efekta, u Inkscape-u bi bilo potrebno da se kreiraju međučvorovi gradijenta.

Problemi

Problema u radu nema mnogo. Program je stabilan i, pored spomenutih usporavanja, sve radi kao podmazano.

Dobro, ne baš sve. Sistem za iscrtavanje slike još uvek ima bubica zahvaljujući kojima se dešava da se na prikazu u nekim situacijama pojavljuju artifakti – kad je neophodno zatražiti ponovno iscrtavanje prozora (minimize – restore window ili slično).

Inkscape vs. Xara

U ovom trenutku bi bilo teško reći koji od ova dva programa je bolji. Sa jedne strane, Xara još uvek nije identična kopija verzije za sisteme Windows, na čemu se radi; dok, sa druge, Inkscape se veoma aktivno razvija i svakog dana dobija nove mogućnosti, pa bi bilo nepravedno porebiti ga sa Xarom kakva je planirana da bude.

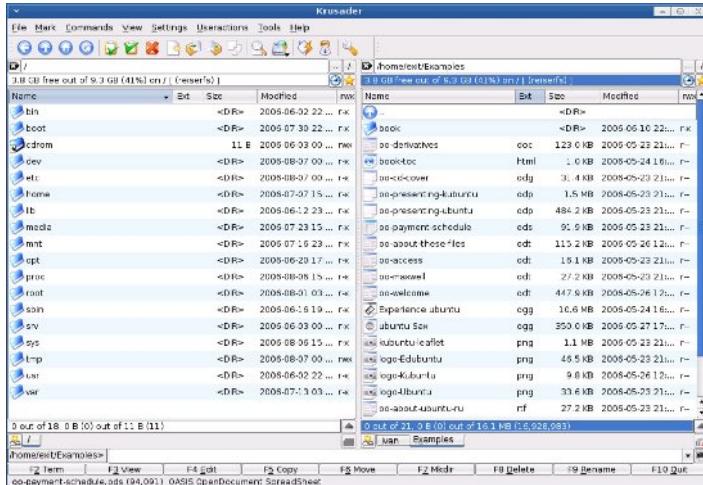
Kako stvari sada stoje, Inkscape za sada ima prednost, kako u broju korisnika i brzini razvoja, tako i u mogućnostima i stabilnosti.

Ostaje nam samo da vidimo koji će od ova dva programa da brže sazri: da li će prvo Inkscape da dobije napredne alatke za obradu teksta ili će Xara da bude završena.

Download

Krusader

Slavu koju je Windows Commander, kasnije primenovan u Total Commander, stekao tokom dugog niza godina obitavanja na softverskoj sceni je svima manje-više poznata. Skoro da nema korisnika računara koji nije čuo za njega, dok se mnogi korisnici Windowsa jedino mogu snaći u ovoj aplikaciji. Kako je popularnost GNU/Linuxa rasla, pojavila se potreba za programom poput TC-a, delom zbog toga što je dvopanelno manipulisanje fajlovima postalo vrsta standarda, a delom zbog priliva korisnika sa Windowsa kojima je poznati program bio desna ruka.

Rešenja koja bi korisnicima pružala istu stvar, ali na GNU/Linuxu, su u počecima probaja ovog operativnog sistema na Desktop scenu bili mahom lošeg kvaliteta, bez ikakve šanse da se približe velikom Total Commanderu. No, kako je potražnja bivala sve veća, programeri iz zajednice slobodnog softvera su prionuli na posao napravivši aplikaciju koja predstavlja odlično rešenje za ljubitelje dvopanelnih fajl menadžera.

Krusader je vrlo moćan, napredni dvopanelni fajl menadžer, prvenstveno dizajniran za KDE, mada

može da se koristi i u drugim okruženjima. Spisak mogućnosti koje Krusader poseduje je zaista impozantan, pa ćemo se osvrnuti samo na važnije stvari koje ovaj program može da izvede. Opcije poput komandne linije, pretraživanja, sposobnosti pokretanja aplikacija koje odgovaraju sadržaju fajla, podrške za udaljene konekcije, istorije ili podrške za virtuelne fajl sisteme su standardno prisutne, a trebalo bi da se naglasi mogućnost korišćenja Krusadera pomoću tastature, pošto je za sve akcije moguće da se podesi tastaturna prečica, pa će napredniji korisnici, kojima miš nije glavno oruđe, moći da koriste ovaj program bez promena navika. Krusader podržava skoro sve tipove arhiva koje su danas u upotrebi (ace, arj, bzip2, deb, gzip, iso, lha, rar, rpm, tar, zip and 7-zip), dok nova serija programa sa oznakom 1.7.x podržava lozinkom zaštićene arj, ace, rar i zip arhive (lozinka može da bude smeštena u KDE-ov sistem KWallet), a pruža mogućnost detekcije "skrivenih" arhiva poput odt fajlova na primer.

Manipulacija fajlovima i direktorijumima je naravno vrlo laka, dok program može i da upoređuje upoređivanje iste. Drug `n` drop je potpuno podržan, pa prevlačenje elemenata iz i u Krusader funkcioniše besprekorno, bilo da se radi o radnoj površini ili drugim programima gde ova mogućnost nalazi promenu (XMMS na primer). Sa korisničke strane program pruža vrlo ugodno okruženje, pa korisnik može da podešava i prilagođava menije, a u podešavanjima postoji opcija uključivanja Total Commander moda za selekciju mišem. Ono što je posebno interesantno su tabovi koje je moguće imati u oba panela. Ne treba zaboraviti ni mogućnost deljenja fajlova, pa je jedan veći fajl

moguće pohraniti na više manjih medija. Krusader se ne zadržava samo na lokalnoj manipulaciji fajlovima, već poseduje i sistemske alatke koje omogućavaju montiranje uređaja, praćenje iskorišćenosti prostora na disku i, što je posebna poslastica, sinhronizaciju direktorijuma. Krusader je moguće pokrenuti u root modu direktno iz programa tokom rada.

Poslednja verzija ovog odličnog programa 1.7.1, objavljena sredinom jula, donela je ispravljenje uočenih propusta u seriji 1.7.x. Ova serija je zaista bogata poboljšanjima koja se podjednako tiču performansi, vizuelnog izgleda i lakoće korišćenja. Stoga, bez obzira na afinitet prema dvopanelnim fajl menadžerima, Krusaderu treba pružiti šansu, jer predstavlja zaista kvalitetan i moćan alat koji se vrlo lako koristi.

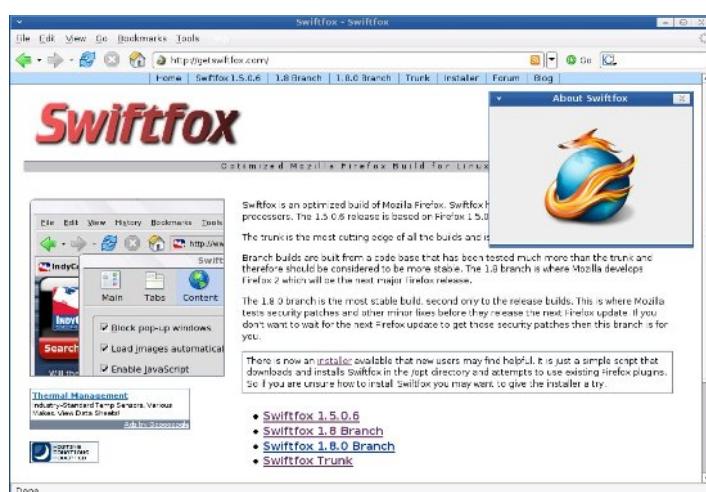
Informacije:

Krusader - dvopanelni fajl menadžer

Poslednja stabilna verzija: 1.7.1

Web: <http://krusader.sourceforge.net/>

Swiftfox

Iako se opšteprihvaćeni metod distribucije softvera na GNU/Linuxu u obliku binarnih paketa pokazao dovoljno dobrim, kako zbog lakoće instalacije tako i performansi na taj način instaliranog softvera, instalacija programa iz izvornog koda može da ima

svoje prednosti. Prilikom kompajliranja programa, kompajleru je moguće proslediti informacije o procesoru i njegovim specifičnostima, kako bi binarni kod, nastao tokom tog procesa, bio što bolje optimizovan. No, kompajliranje ume da potraje, što u kombinaciji sa potrebom zadovoljavanja eventualnih međuzavisnosti (što je posao paket menadžera) ovaj metod instalacije softvera čini manje-više neupotrebljivim za većinu korisnika. Mozilla Firefox je svakako najpopularniji web browser među korisnicima GNU/Linux operativnog sistema. Performanse koje pruža u realnom radi jesu vrlo prihvatljive, ali ukoliko upitate bilo kog korisnika koji nema mogućnosti da poseduje računar poslednje generacije sa obiljem procesorske snage i radne memorije da li bi Firefox mogao da bude brži, odgovor će u većini slučajeva biti pozitivan. Kako bi se izvukao i poslednji atom snage iz popularnog browsera, grupa ljudi se dosetila pomenutih prednosti kompajliranja softvera i posao uradila umesto korisnika, jer bi za većinu to bio previše veliki zalogaj. Tako je nastao Swiftfox. Swiftfox nije ništa drugo do regularni Firefox, optimizovan za različite procesore sa Inletovom i AMD-ovom etiketom. Ekipa koja je pokrenula projekat optimizacije Firefoxa za specifični procesor je problemu pristupila vrlo studiozno, pa su podržane gotovo sve verzije, ili bolje rečeno razvojne grane browsera, u kombinaciji sa procesorima pomenutih kompanija. Kada je hardver u pitanju, vlasnici računara sa Intel Pentium 2, AMD K6-2 ili novijim procesorima pronaći će izdanje za sebe. AMD64 procesori su podržani, dok Intel Core2 procesora još uvek nema na spisku. Kada je Firefox u pitanju, dostupna je poslednja stabilna verzija, a razvojne 1.8 (2.0), i Trunk (3.0) su optimizovane samo za AthlonXP odnosno Pentium4 procesore.

Pored klasičnog sistema instalacije, odnosno

preuzimanja i raspakivanja arhive sa programom, dostupan je instalator koji sav posao obavlja automatski. Radi se tačnije o shell skripti koju je potrebno pokrenuti u terminalu, a koja automatski preuzima arhivu, ekstrahuje i postavlja prečicu ka programu na radnoj površini. Ukoliko pak postoji potreba za uklanjanjem Swiftfoxa, postoji i uninstaller koji ubavlja suprotan posao.

Testiranje Swiftfoxa nije pokazalo senzacionalne rezultate, što i nije bilo za očekivati. Ipak, program se ponaša za nijansu brže, naročito kada se radi sa više otvorenih tabova, kada Swiftfox zaista pokazuje bolje preformanse. Testirana verzija je bila optimizovana za Pentium3 procesor i tokom višenedeljnog testiranja nije pokazala nestabilnosti. Sve ekstenzije i teme koje postoje u Firefoxu je moguće koristiti i bivaju automatski prepoznate. Swiftfox zaslužuje preporuku, ako ništa drugo onda makar za testiranje. Kao što je rečeno, ne treba očekivati spektakularne rezultate, ali ubrzanje realno postoji.

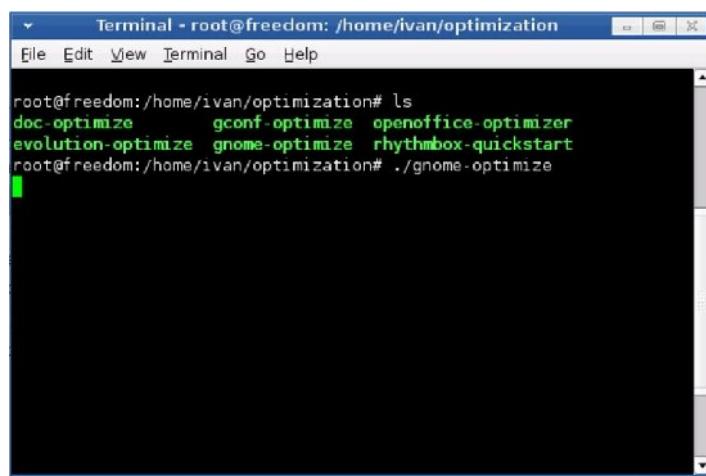
Informacije:

Swiftfox - optimizovani Firefox web browser

Poslednja stabilna verzija: 1.5.0.6

Web: <http://getswiftfox.com/>

Može li malo brže?

A screenshot of a terminal window titled "Terminal - root@freedom: /home/ivan/optimization". The window shows a command-line interface where the user has run the command "ls" to list files. The files listed are "doc-optimize", "gconf-optimize", "openoffice-optimizer", "evolution-optimize", "gnome-optimize", and "rhythmbox-quickstart". Below these, the user runs the command "./gnome-optimize". The terminal window has a standard window title bar with icons for minimize, maximize, and close.

Iako su hardveraši populacija računarskih korisnika

koja je najgladnija performansi, programeri u velikom broju konstantno rade na poboljšanjima i optimizaciji softvere kako bi se iz njega izvukle što bolje karakteristike i performanse. U GNU/linux svetu postoje aplikacije na kojima se svakodnevno radi u smeru što bolje optimizacije koda, među kojima se izdvajaju GNOME, OpenOffice ili Evolution na primer.

Iako je pomenuti proces rezervisan za programere, postoji nešto što korisnici mogu da učine, usled činjenice da aplikacije i programske pakete koji su navedeni, u velikoj mjeri koriste XML podatke. Pošto sam XML kod poseduje razmake u sebi, njihovim uklanjanjem i postavljanjem koda u jedan red, postiže se smanjenje veličine. Samim tim, smanjuje se vreme potrebno za parsovanje i upotreba memorije, što dovodi do povećanja performansi samog softvera.

Paket sa skriptama je moguće preuzeti sa Ubuntu Wikija ili na sajtu www.gnome-flies.org. Arhiva sadrži šest skripti namenjenih za optimizaciju GNOME-a, Gconfa, dokumentacije, Rhythmboxa, Evolutiona i OpenOfficea koje je potrebno pokrenuti u terminalu.

Poboljšanje performansi je kada su GNOME i Rhythmbox primetna, mada i OpenOffice pokazuje znake hitrijeg ponašanja. Negativne posledice koje ovakav poduhvat može da ostavi jesu smanjena čitljivost XML fajlova koji su podvrnuti optimizaciji. Istraživanja na temu odnosa pozitivnog i negativnog delovanja ovih skripti su u planu, mada nekoliko nedelja testiranja softvera podvrnutog optimizacionim skriptama nije pokazalo nikakve znake nestabilnosti.

Informacije:

Skripte za optimizaciju

Web: <http://wiki.ubuntu.com/Optimization>

Piše: Ivan Čukić

Vi IMproved Improved

Vim 7.0

ORIGINALNI VI EDITOR JE NASTAO NEGDE OKO 1976. GODINE, A RAZVIO GA JE BIL DŽOJ (BILL JOY) NA UNIVERZITETU U BERKLIJU.

U početku je na UNIX platformi postojao „ed“. Kao i većina editora u to vreme, „ed“ je bio linijski editor pravljen za tadašnje „glupe terminale“ što znači da je pomoću njega mogla u fajlu da se menja samo jedna po jedna linija komandama tipa „idi 20 karaktera levo i na to mesto dodaj slovo i“.

Bil Džoj je prvo razvio „ex“ editor koji je bio proširenje skupa komandi standardnog „ed“-a, a kasnije je napravio i vizuelno okruženje (visual interface) za „ex“ koje je nazvao „vi“.

Vim

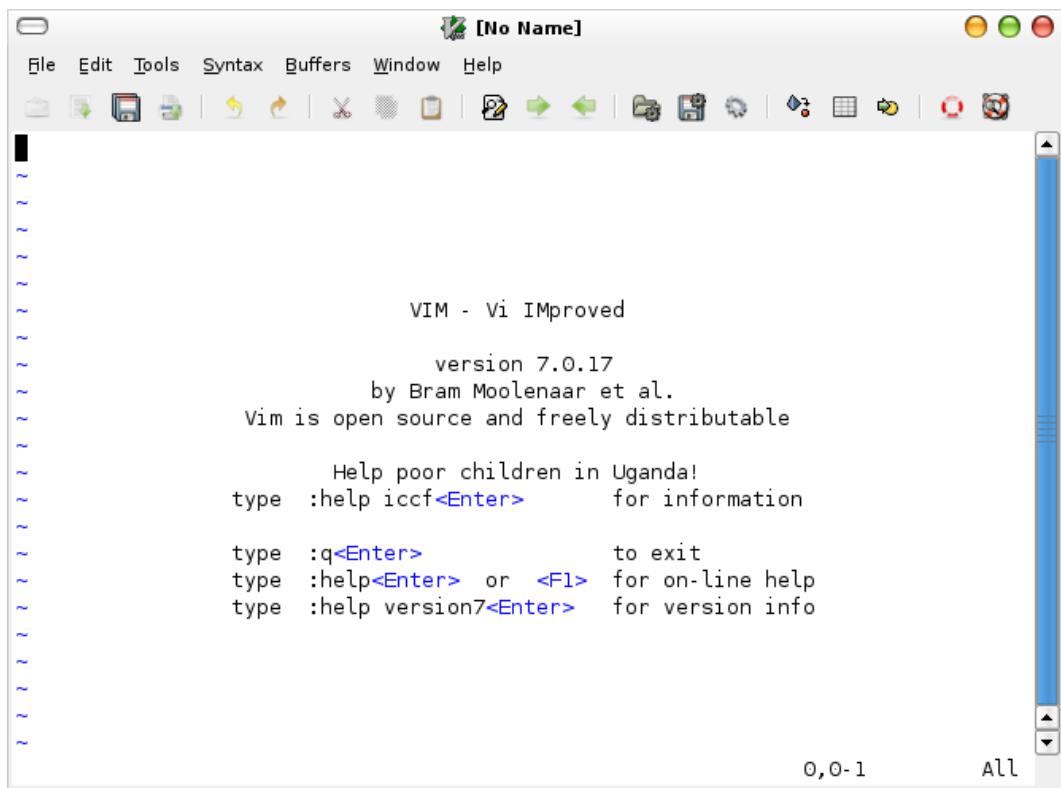
Kao i većina programa sa originalnog UNIX-a, i „vi“ je dobio svog FLOSS (Free/Libre Open Source Software) pandana pod imenom „Vim“ – poboljšani vi (Vi IMproved).

Od prve objavljene verzije 2. novembra 1991. godine, Vim je mnogo napredovao i postao jedan od dva najpopularnija tekst editora (uz Emacs) na slobodnim platformama.

Momenti

Ključni momenti u dosadašnjem razvoju ovog izuzetnog editora:

- 1988. - verzija 1.0 za Amigu, nazvana Vi IMitation, koja nikada nije bila objavljena.
- 1991. (2. novembar) – verzija 1.14 za Amigu
- 1992. Portovan na UNIX platformu i preimenovan

0,0-1 All

u Vi IMproved.

- 1994. (12. avgust) – verzija 3.0 – podrška za više „prozora“ i buffer-a.
- 1996. (29. maj) – verzija 4.0 – grafičko korisničko okruženje.
- 1998. (19. februar) – verzija 5.0. U 5.x seriji je dodato bojenje sintakse, programiranje makroa, file browser...
- 2001. (26. septembar) – verzija 6.0. Neke od novina su podrška za više jezika, code folding,

GTK2 okruženje, podrška za veliki broj programskih jezika...

- 2006. (7. maj) – verzija 7.0.

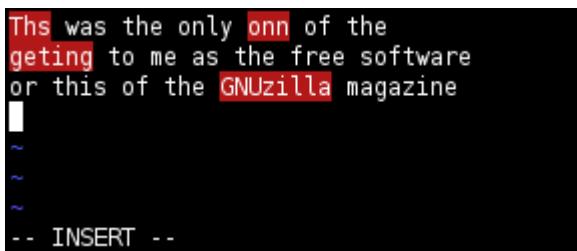
Broj 7

Posle pet godina razvoja od poslednje .0 verzije, nekoliko alfa i beta predizdanja, razvojni tim koji sada stoji iza Vim editora nam je napokon dao novu igračku za igranje.

Getscript dodatak

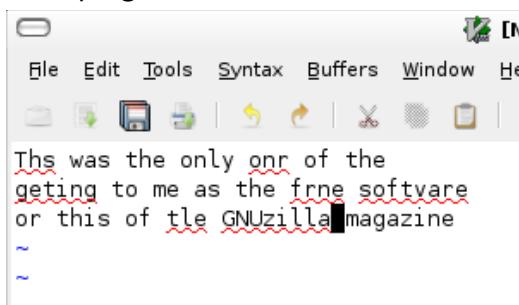
Podrška za makroe je u Vim ugrađena još od verzije 5, ali do sada nije bilo moguće da se automatski ažuriraju instalirani plug-inovi. Sada je dovoljno u komandnom modu otkucati „:GLVS“ (bez navodnika) i najnovije verzije instaliranih dodataka biće preuzete sa Vim-ovog zvaničnog repozitorijuma.

Provera pravopisa


```
Ths was the only onn of the
geting to me as the free software
or this of the GNUzilla magazine
~
~
-- INSERT --
```

Do sada je proveru pravopisa bilo moguće vršiti preko eksternih programa što je dovodilo do padanja performansi programa.

Od ove verzije, Vim ima ugrađenu podršku za proveru pravopisa za preko 50 različitih jezika.

Podrške za srpski jezik još uvek nema, ali je podrška za hrvatski prisutna. Za aktiviranje provere, u komandnom modu otkucajte :set spell i pritisnite Enter.

Omni complete

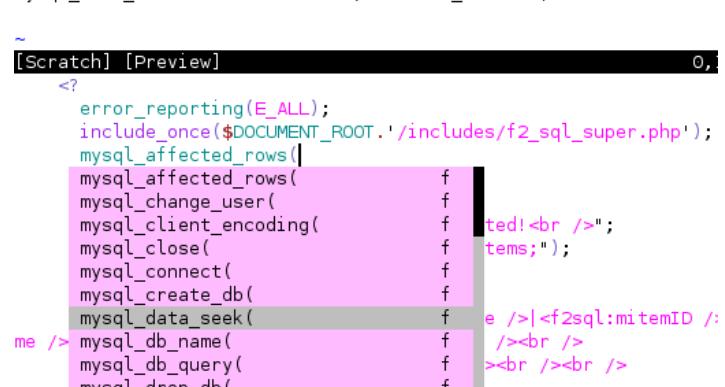


```
<? header ("Content-Type: text/html; charset=UTF-8")
?><!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//DTD/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">

<head dir=">
  <ti dir=" String /title>
  <me id=" ID content="Foment Foliage 2E
  <me lang=" LangCode ent="Ivan Čukić" />
  <me profile=" URI
  <li xml:lang=" ype="text/css" href="main

<base href="http://foliage2/>
<link rel="shortcut icon" href="http://www.elites
```

Omni complete je sistem koji omogućava dopunjavanje započete reči u zavisnosti od konteksta u kome se nalazi. Trenutno podržani programski jezici uključuju C, HTML, CSS, JavaScript, PHP, Python, SQL i XML. Ova mogućnost je u većini drugih editora i programskih razvojnih okruženja nazvana intellisense, što ovde nije slučaj jer je reč „zakonom zaštićena“. Omni complete se poziva pritiskanjem Ctrl+X pa Ctrl+O.


```
mysql_data_seek(resource result, int row_number | bool

~ [Scratch] [Preview] 0,1
<?
error_reporting(E_ALL);
include_once($DOCUMENT_ROOT.'includes/f2_sql_super.php');
mysql_affected_rows()
mysql_affected_rows()
mysql_change_user(
mysql_client_encoding(
mysql_close(
mysql_connect(
mysql_create_db(
mysql_data_seek(
me /> mysql_db_name(
mysql_db_query(
mysql_drop_db(
e />|<f2sql:mitemID /:
/>br />
>br />br />
```

Dopunjavanje je urađeno elegantnije nego ranije, tako da se sada, kao i u GUI editorima, prikazuje padajuća lista mogućih dopuna.

Tabovi

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>  
  
<fo:root xmlns:fo="http://www.w3.org/199<br/>    <!-- defines the layout master --><br/>    <fo:layout-master-set><br/>        <fo:simple-page-master master-name='<br/>            page-height='<br/>                . . . <br/>        </fo:simple-page-master><br/>    </fo:layout-master-set><br/></fo:root>
```

Još jedna korisna novina u verziji 7 su, svakako, tabovi. Vim je i do sada podržavao editovanje više fajlova odjednom pomoću koncepta buffer-a, deljenja prozora uzduž i popreko, ali ništa od toga ne pruža tako udoban rad (pogotovo u grafičkom okruženju) kao tabovi.

```
~/avansni.fo  ~/citati.txt  main.cpp  
Money can't buy happiness, but neither can power.  
- Leo Rosten  
  
The test of courage comes when we are in the minority.  
- Ralph W. Sockman  
  
The second half of a man's life is made up of nothing.  
- Fyodor Dostoevsky  
  
Computer Science is no more about computers than  
- E. W. Dijkstra
```

Prelazak izmedju tabova omogućen je komandom [n]gt gde je [n] redni broj taba koji želimo da aktiviramo.

Undo grane

U normalnim editorima undo/redo je realizovan kao lista događaja i ako napravimo izmene posle nekoliko undo komandi, više ne možemo da uradimo redo na stanje sa kod smo krenuli. Vim 7 nam to omogućava. Moguće je zatražiti da nas vrati na stanje od pre nekoliko sati (:earlier 2h), ili nekoliko sati kasnije (ako smo već skakali unazad)...

Ovo još uvek nije ono čemu su se korisnici nadali – da je posle poništenih 10 izmena moguće ponovo

izvršiti samo poslednje dve, ali je ipak korisna mogućnost.

Integrisani Grep

Korisnici sistema na kojima nema grep komande, obradovaće se činjenici da je ova komanda sada ugrađena u Vim i omogućava pretraživanje fajlova u direktorijumu koji sadrže određen regularni izraz.

Zaključak

Novi Vim nije doneo mnogo toga revolucionarnog, ali su dodaci izuzetno korisni i, posle perioda navikavanja, teško da ćete poželeti da se vratite na neku od starijih verzija.

GNU Free Documentation License

Copyright (C) 2000,2001,2002 Free Software Foundation, Inc.
51 Franklin St, Fifth Floor, Boston, MA 02110-1301 USA
Everyone is permitted to copy and distribute verbatim copies
of this license document, but changing it is not allowed.

0. PREAMBLE

The purpose of this License is to make a manual, textbook, or other functional and useful document "free" in the sense of freedom: to assure everyone the effective freedom to copy and redistribute it, with or without modifying it, either commercially or noncommercially. Secondly, this License preserves for the author and publisher a way to get credit for their work, while not being considered responsible for modifications made by others.

This License is a kind of "copyleft", which means that derivative works of the document must themselves be free in the same sense. It complements the GNU General Public License, which is a copyleft license designed for free software.

We have designed this License in order to use it for manuals for free software, because free software needs free documentation: a free program should come with manuals providing the same freedoms that the software does. But this License is not limited to software manuals; it can be used for any textual work, regardless of subject matter or whether it is published as a printed book. We recommend this License principally for works whose purpose is instruction or reference.

1. APPLICABILITY AND DEFINITIONS

This License applies to any manual or other work, in any medium, that contains a notice placed by the copyright holder saying it can be distributed under the terms of this License. Such a notice grants a world-wide, royalty-free license, unlimited in duration, to use that work under the conditions stated herein. The "Document", below, refers to any such manual or work. Any member of the public is a licensee, and is addressed as "you". You accept the license if you copy, modify or distribute the work in a way requiring permission under

copyright law.

A "Modified Version" of the Document means any work containing the Document or a portion of it, either copied verbatim, or with modifications and/or translated into another language.

A "Secondary Section" is a named appendix or a front-matter section of the Document that deals exclusively with the relationship of the publishers or authors of the Document to the Document's overall subject (or to related matters) and contains nothing that could fall directly within that overall subject. (Thus, if the Document is in part a textbook of mathematics, a Secondary Section may not explain any mathematics.) The relationship could be a matter of historical connection with the subject or with related matters, or of legal, commercial, philosophical, ethical or political position regarding them.

The "Invariant Sections" are certain Secondary Sections whose titles are designated, as being those of Invariant Sections, in the notice that says that the Document is released under this License. If a section does not fit the above definition of Secondary then it is not allowed to be designated as Invariant. The Document may contain zero Invariant Sections. If the Document does not identify any Invariant Sections then there are none.

The "Cover Texts" are certain short passages of text that are listed, as Front-Cover Texts or Back-Cover Texts, in the notice that says that the Document is released under this License. A Front-Cover Text may be at most 5 words, and a Back-Cover Text may be at most 25 words.

A "Transparent" copy of the Document means a machine-readable copy, represented in a format whose specification is available to the general public, that is suitable for revising the document straightforwardly with generic text editors or (for images composed of pixels) generic paint programs or (for drawings) some widely available drawing editor, and that is suitable for input to text formatters or for automatic translation to a variety of formats suitable for input to text

formatters. A copy made in an otherwise Transparent file format whose markup, or absence of markup, has been arranged to thwart or discourage subsequent modification by readers is not Transparent. An image format is not Transparent if used for any substantial amount of text. A copy that is not "Transparent" is called "Opaque".

Examples of suitable formats for Transparent copies include plain ASCII without markup, Texinfo input format, LaTeX input format, SGML or XML using a publicly available DTD, and standard-conforming simple HTML, PostScript or PDF designed for human modification. Examples of transparent image formats include PNG, XCF and JPG. Opaque formats include proprietary formats that can be read and edited only by proprietary word processors, SGML or XML for which the DTD and/or processing tools are not generally available, and the machine-generated HTML, PostScript or PDF produced by some word processors for output purposes only.

The "Title Page" means, for a printed book, the title page itself, plus such following pages as are needed to hold, legibly, the material this License requires to appear in the title page. For works in formats which do not have any title page as such, "Title Page" means the text near the most prominent appearance of the work's title, preceding the beginning of the body of the text.

A section "Entitled XYZ" means a named subunit of the Document whose title either is precisely XYZ or contains XYZ in parentheses following text that translates XYZ in another language. (Here XYZ stands for a specific section name mentioned below, such as "Acknowledgements", "Dedications", "Endorsements", or "History".) To "Preserve the Title" of such a section when you modify the Document means that it remains a section "Entitled XYZ" according to this definition.

The Document may include Warranty Disclaimers next to the notice which states that this License applies to the Document. These Warranty Disclaimers are considered to be included by reference in this License, but only as regards disclaiming warranties: any other implication that these Warranty Disclaimers may have is void and has no effect on the meaning of this License.

2. VERBATIM COPYING

You may copy and distribute the Document in any medium, either commercially or noncommercially, provided that this License, the copyright notices, and the license notice saying this License applies to the Document are reproduced in all copies, and that you add no other conditions whatsoever to those of this License. You may not use technical measures to obstruct or control the reading or further copying of the copies you make or distribute. However, you may accept compensation in exchange for copies. If you distribute a large enough number of copies you must also follow the conditions in section 3.

You may also lend copies, under the same conditions stated above, and you may publicly display copies.

3. COPYING IN QUANTITY

If you publish printed copies (or copies in media that commonly have printed covers) of the Document, numbering more than 100, and the Document's license notice requires Cover Texts, you must enclose the copies in covers that carry, clearly and legibly, all these Cover Texts: Front-Cover Texts on the front cover, and Back-Cover Texts on the back cover. Both covers must also clearly and legibly identify you as the publisher of these copies. The front cover must present the full title with all words of the title equally prominent and visible. You may add other material on the covers in addition. Copying with changes limited to the covers, as long as they preserve the title of the Document and satisfy these conditions, can be treated as verbatim copying in other respects.

If the required texts for either cover are too voluminous to fit legibly, you should put the first ones listed (as many as fit reasonably) on the actual cover, and continue the rest onto adjacent pages.

If you publish or distribute Opaque copies of the Document numbering more than 100, you must either include a machine-readable Transparent copy along with each Opaque copy, or state in or with each Opaque copy a computer-network location from which the general network-using public has access to download using public-standard network protocols a complete Transparent copy of the Document, free of added material. If you use the latter option, you must take reasonably prudent steps, when you begin distribution of Opaque copies in quantity, to ensure that this Transparent copy will remain thus accessible at the stated location until at

least one year after the last time you distribute an Opaque copy (directly or through your agents or retailers) of that edition to the public.

It is requested, but not required, that you contact the authors of the Document well before redistributing any large number of copies, to give them a chance to provide you with an updated version of the Document.

4. MODIFICATIONS

You may copy and distribute a Modified Version of the Document under the conditions of sections 2 and 3 above, provided that you release the Modified Version under precisely this License, with the Modified Version filling the role of the Document, thus licensing distribution and modification of the Modified Version to whoever possesses a copy of it. In addition, you must do these things in the Modified Version:

- A. Use in the Title Page (and on the covers, if any) a title distinct from that of the Document, and from those of previous versions (which should, if there were any, be listed in the History section of the Document). You may use the same title as a previous version if the original publisher of that version gives permission.
- B. List on the Title Page, as authors, one or more persons or entities responsible for authorship of the modifications in the Modified Version, together with at least five of the principal authors of the Document (all of its principal authors, if it has fewer than five), unless they release you from this requirement.
- C. State on the Title page the name of the publisher of the Modified Version, as the publisher.
- D. Preserve all the copyright notices of the Document.
- E. Add an appropriate copyright notice for your modifications adjacent to the other copyright notices.
- F. Include, immediately after the copyright notices, a license notice giving the public permission to use the Modified Version under the terms of this License, in the form shown in the Addendum below.
- G. Preserve in that license notice the full lists of Invariant Sections and required Cover Texts given in the Document's license notice.
- H. Include an unaltered copy of this License.
- I. Preserve the section Entitled "History", Preserve its Title, and add to it an item stating at least the title, year, new authors, and publisher of the Modified Version as given on the Title Page. If there is no section Entitled "History" in the

Document, create one stating the title, year, authors, and publisher of the Document as given on its Title Page, then add an item describing the Modified Version as stated in the previous sentence.

- J. Preserve the network location, if any, given in the Document for public access to a Transparent copy of the Document, and likewise the network locations given in the Document for previous versions it was based on. These may be placed in the "History" section. You may omit a network location for a work that was published at least four years before the Document itself, or if the original publisher of the version it refers to gives permission.
- K. For any section Entitled "Acknowledgements" or "Dedications", Preserve the Title of the section, and preserve in the section all the substance and tone of each of the contributor acknowledgements and/or dedications given therein.
- L. Preserve all the Invariant Sections of the Document, unaltered in their text and in their titles. Section numbers or the equivalent are not considered part of the section titles.
- M. Delete any section Entitled "Endorsements". Such a section may not be included in the Modified Version.
- N. Do not retitle any existing section to be Entitled "Endorsements" or to conflict in title with any Invariant Section.
- O. Preserve any Warranty Disclaimers.

If the Modified Version includes new front-matter sections or appendices that qualify as Secondary Sections and contain no material copied from the Document, you may at your option designate some or all of these sections as invariant. To do this, add their titles to the list of Invariant Sections in the Modified Version's license notice. These titles must be distinct from any other section titles.

You may add a section Entitled "Endorsements", provided it contains nothing but endorsements of your Modified Version by various parties--for example, statements of peer review or that the text has been approved by an organization as the authoritative definition of a standard.

You may add a passage of up to five words as a Front-Cover Text, and a passage of up to 25 words as a Back-Cover Text, to the end of the list of Cover Texts in the Modified Version. Only one passage of Front-Cover Text and one of Back-Cover Text may be added by (or through arrangements made by) any one entity. If the Document already includes a cover text

for the same cover, previously added by you or by arrangement made by the same entity you are acting on behalf of, you may not add another; but you may replace the old one, on explicit permission from the previous publisher that added the old one.

The author(s) and publisher(s) of the Document do not by this License give permission to use their names for publicity for or to assert or imply endorsement of any Modified Version.

5. COMBINING DOCUMENTS

You may combine the Document with other documents released under this License, under the terms defined in section 4 above for modified versions, provided that you include in the combination all of the Invariant Sections of all of the original documents, unmodified, and list them all as Invariant Sections of your combined work in its license notice, and that you preserve all their Warranty Disclaimers.

The combined work need only contain one copy of this License, and multiple identical Invariant Sections may be replaced with a single copy. If there are multiple Invariant Sections with the same name but different contents, make the title of each such section unique by adding at the end of it, in parentheses, the name of the original author or publisher of that section if known, or else a unique number. Make the same adjustment to the section titles in the list of Invariant Sections in the license notice of the combined work.

In the combination, you must combine any sections Entitled "History" in the various original documents, forming one section Entitled "History"; likewise combine any sections Entitled "Acknowledgements", and any sections Entitled "Dedications". You must delete all sections Entitled "Endorsements."

6. COLLECTIONS OF DOCUMENTS

You may make a collection consisting of the Document and other documents released under this License, and replace the individual copies of this License in the various documents with a single copy that is included in the collection, provided that you follow the rules of this License for verbatim copying of each of the documents in all other respects.

You may extract a single document from such a collection,

and distribute it individually under this License, provided you insert a copy of this License into the extracted document, and follow this License in all other respects regarding verbatim copying of that document.

7. AGGREGATION WITH INDEPENDENT WORKS

A compilation of the Document or its derivatives with other separate and independent documents or works, in or on a volume of a storage or distribution medium, is called an "aggregate" if the copyright resulting from the compilation is not used to limit the legal rights of the compilation's users beyond what the individual works permit. When the Document is included in an aggregate, this License does not apply to the other works in the aggregate which are not themselves derivative works of the Document.

If the Cover Text requirement of section 3 is applicable to these copies of the Document, then if the Document is less than one half of the entire aggregate, the Document's Cover Texts may be placed on covers that bracket the Document within the aggregate, or the electronic equivalent of covers if the Document is in electronic form. Otherwise they must appear on printed covers that bracket the whole aggregate.

8. TRANSLATION

Translation is considered a kind of modification, so you may distribute translations of the Document under the terms of section 4. Replacing Invariant Sections with translations requires special permission from their copyright holders, but you may include translations of some or all Invariant Sections in addition to the original versions of these Invariant Sections. You may include a translation of this License, and all the license notices in the Document, and any Warranty Disclaimers, provided that you also include the original English version of this License and the original versions of those notices and disclaimers. In case of a disagreement between the translation and the original version of this License or a notice or disclaimer, the original version will prevail.

If a section in the Document is Entitled "Acknowledgements", "Dedications", or "History", the requirement (section 4) to Preserve its Title (section 1) will typically require changing the

actual title.

9. TERMINATION

You may not copy, modify, sublicense, or distribute the Document except as expressly provided for under this License. Any other attempt to copy, modify, sublicense or distribute the Document is void, and will automatically terminate your rights under this License. However, parties who have received copies, or rights, from you under this License will not have their licenses terminated so long as such parties remain in full compliance.

Cover Texts, replace the "with...Texts." line with this: with the Invariant Sections being LIST THEIR TITLES, with the Front-Cover Texts being LIST, and with the Back-Cover Texts being LIST.

If you have Invariant Sections without Cover Texts, or some other combination of the three, merge those two alternatives to suit the situation.

If your document contains nontrivial examples of program code, we recommend releasing these examples in parallel under your choice of free software license, such as the GNU General Public License, to permit their use in free software.

10. FUTURE REVISIONS OF THIS LICENSE

The Free Software Foundation may publish new, revised versions of the GNU Free Documentation License from time to time. Such new versions will be similar in spirit to the present version, but may differ in detail to address new problems or concerns. See <http://www.gnu.org/copyleft/>.

Each version of the License is given a distinguishing version number. If the Document specifies that a particular numbered version of this License "or any later version" applies to it, you have the option of following the terms and conditions either of that specified version or of any later version that has been published (not as a draft) by the Free Software Foundation. If the Document does not specify a version number of this License, you may choose any version ever published (not as a draft) by the Free Software Foundation.

How to use this License for your documents

To use this License in a document you have written, include a copy of the License in the document and put the following copyright and license notices just after the title page:

Copyright (c) YEAR YOUR NAME.

Permission is granted to copy, distribute and/or modify this document under the terms of the GNU Free Documentation License, Version 1.2 or any later version published by the Free Software Foundation; with no Invariant Sections, no Front-Cover Texts, and no Back-Cover Texts.

A copy of the license is included in the section entitled "GNU Free Documentation License".

If you have Invariant Sections, Front-Cover Texts and Back-

